

Zelfregulerend leren gaat niet vanzelf – maar hoe dan wel?

The Workshop

Andries Vroegrijk

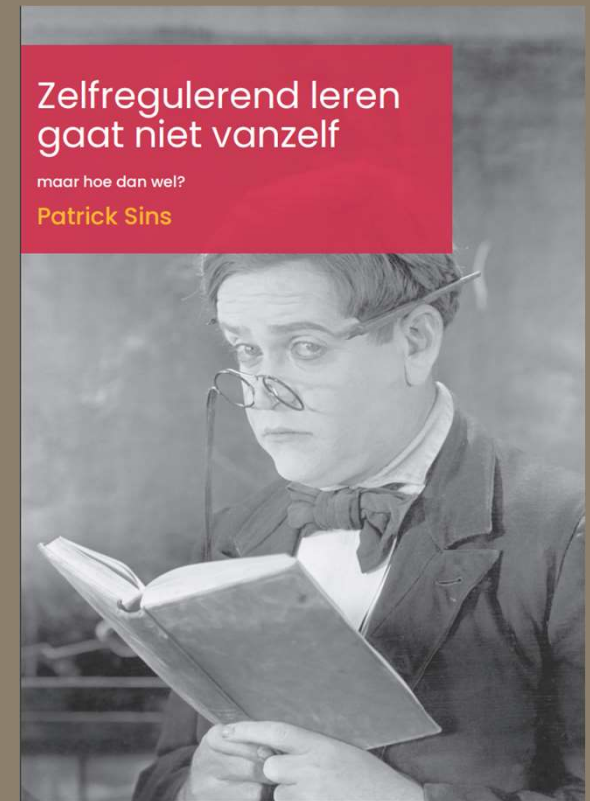
Instituut voor Lerarenopleidingen – Kenniscentrum Talentontwikkeling

Lectoraat Leren

Zelfregulerend leren gaat niet vanzelf.

Maar hoe dan wel?

- Context
- De boodschap uit de key-note
- Zelfregulerend leren = ploeteren
- Instructiestrategieën
- Aan de slag!

Context

Onderwijs

Constructivisme

Shift docentrol

Online, afstand,
asynchroon

Vorbereiden LLL

Meer keuzevrijheid

Meer autonomie

Meer zelfstandigheid

Docenten

Overschatten

Vloek van kennis

Overtuigingen

Handelingsverlegen

Nauwelijks aandacht
voor ZRL

Gezonde weerstand

Studenten

Ik word overschat!

Ik weet het (nog)
niet!

Waarom moet dit?

Wat bedoelt de
docent?

Gezonde weerstand

Help mij!!

Wat is zelfregulerend leren?

“Zelfregulerend leren is een actief, constructief proces waarbij leerlingen leerdoelen stellen en vervolgens hun cognitie, motivatie en gedrag proberen te monitoren, reguleren en controleren waarbij hun doelen en hun leeromgeving richting geven.” (Pintrich, 2000, p. 453)

1. Proces, leerling neemt initiatief, toont doorzettingsvermogen
2. Belang van leerdoelen
3. Voortgang bijhouden
4. Cognitie, metacognitie, motivatie en gedrag spelen tegelijkertijd een rol

Zelfregulerend leren = Ploeteren

- Voorbeeld: Voorbereiding workshop
- Ok, zelfregulerend leren is dus *complex*.
 - Ontwikkelingen in het onderwijs
 - Docentovertuigingen
 - Vraag van studenten
- Ondersteunen van de lerende is essentieel
- Goedbedoelde, weinig effectieve aanpakken

De boodschap uit de keynote

Zelfregulerend leren kun je niet zelfregulerend leren.
Dat wordt je aangeleerd.

Maar hoe dan?

De ingrediënten van zelfregulerend leren

Cognitie – Metacognitie – Motivatie – Gedrag

- **Cognitieve strategieën** → Instrumenten die een leerling inzet om en specifieke taak goed uit te voeren.
- **Metacognitieve strategieën** → Strategieën die de keuze voor cognitieve strategieën beïnvloeden en controleren en monitoren.
- **Motivationale strategieën** → Strategieën die leerlingen inzetten om hun motivatie te vergroten.
- **Gedragsstrategieën** → Concreet gedrag van leerlingen om handelingen te sturen in het leerproces.

Bevorderen van zelfregulerend leren

Indirect

Bevorderlijk leercontext

- Ondersteunende relatie
- Samenwerkend leren
- Autonomie-ondersteuning

Betekenisvol schoolwerk

- Uitdagende en rijke leertaken
- Hulpmiddelen

Direct – geïntegreerd in het vak

Expliciete instructie

- Expliciet voordoen
- Expliciet uitleggen
- Expliciet verzoeken
- Expliciet bevragen

Geïnformeerde instructie

Impliciete instructie

- Impliciet voordoen
- Impliciet uitleggen
- Impliciet verzoeken
- Impliciet bevragen

Feedback

Instructiestrategieën

- **Expliciete instructie** is het *direct bevorderen* van zelfregulerend leren door
 - Integratie van strategieën *in het vak*
 - Expliciet voordoen, uitleggen, verzoeken en bevragen
 - Direct laten toepassen
 - Feedback geven op strategiegebruik
- **Impliciete instructie** = Docenten houden (on-)bewust informatie achter, zodat studenten zelf tot kennis en inzicht komen
- Directe ondersteuning legt de basis, indirecte ondersteuning ondersteunt het automatiseren.

Scaffolding & fading

- **Scaffolding** = het bieden van *passende* ondersteuning
- Wat *passend* is verandert na verloop van tijd omdat de student meer kennis en vaardigheden aanleert.
- De docent bouwt de ondersteuning af en legt meer verantwoordelijkheid bij de student
- Van expliciete – via geïnformeerde – naar impliciete instructie = **fading**

Wij gaan aan de slag met *expliciete instructie*

- We gebruiken daarvoor de **WWW&H-regel**:
 - **Wat** : Om welke strategie gaat het?
 - **Wanneer** : Wanneer pas je die strategie toe? (voor, tijdens, na)
 - **Waarom** : Wat zijn de voordelen van die strategie?
 - **Hoe** : Hoe gaat dat precies? (voordoen)

Wat gaan we doen?

- We kiezen eerst wat studenten moeilijk vinden.
- We maken een eigen script voor het geven van een expliciete instructie.
- En die instructie gaat over een strategie voor zelfregulerend leren.
- Daarna werken we een script met de Wat, Wanneer, Waarom en Hoe uit - de WWW&H-regel.
- In groepjes van 4 of 5 personen.

Sorteeroefening

Overleg met elkaar over de vraag: Waar hebben jouw studenten (de meeste) moeite mee?

<p>Wat ga ik leren?</p> <p>Hoe ga ik dit leren?</p>	<p>Waarom is het interessant om dit te leren?</p> <p>Hoe maak ik het interessant?</p>	<p>Hoe plan ik de taak in?</p> <p>Heb ik hulp nodig of kan ik het alleen?</p>	 <p>Wat moet ik doen om te kunnen beginnen?</p>
<p>Gaat het goed?</p> <p>Wat kan ik doen om het BETER te laten gaan?</p>	<p>Vind ik het nog interessant?</p> <p>Wat kan ik doen om het weer interessant te maken?</p>	<p>Werk ik volgens planning?</p> <p>Heb ik hulp nodig?</p>	<p>Heb ik de goede materialen?</p> <p>Welke andere materialen heb ik nodig om door te kunnen gaan?</p>
 <p>Heb ik mijn DOEL behaald?</p>	 <p>Vond ik het interessant?</p>	<p>Heb ik me aan de planning gehouden?</p> <p>Heb ik op tijd en aan de juiste persoon om hulp gevraagd?</p>	 <p>Heb ik de goede voorbereidingen gedaan om de taak te kunnen doen?</p>

Strategie kiezen

Bekijk welke strategie daarbij hoort

Cognitieve strategie

Cognitie is het mentale proces dat betrokken is bij het aanleren van kennis en vaardigheden en bij het oplossen van leertaak.

Organiseren	Strategieën die gaan over het ordenen, aanpassen of structureren van de lesstof zodat informatie gemakkelijker kan worden opgeslagen <ul style="list-style-type: none">Verminderen van informatie door het groeperen en visualiseren van de leerinhoud door het onderstrepen van relevante teksten en het maken van verbandenVerdelen van problemen in deeltaakMaken van aantekeningenMaken van ruwe berekeningen bij rekenenIdentificeren van relevante informatie die moet worden onthouden
Vorkennis activeren	Strategieën die gaan over het ophalen of gebruiken van kennis die leerlingen al hebben <ul style="list-style-type: none">Samenvatten van relevante informatieIn eigen woorden herhalen van gegeven instructieTrekken van conclusiesTerughalen van belangrijke informatie (begrippen, relaties, formules)Vinden van verklarings- en zelfverklarings bedenkenZien van overeenkomsten en verbanden leggenToepassen van eigen kennis• Jezelf toetsen
Ververken van informatie	Alle strategieën die nodig zijn voor het begrijpen en uitvoeren van een taak <ul style="list-style-type: none">Toepassen van oplossingsstrategieën bij rekenen, zoals: regels van deelbaarheid, cijferend reken en ontdeden van breukenToepassen van leesvaardigheden om teksten te ontcijferen en te begrijpenToepassen van spellingsregelsGebruiken van woordleerstrategieën bij aan te leren (nieuwe) woordenOntleden van zinnenWerken met legenda's, determinatiekaarten en tijdlijnen

Metacognitieve strategie

Metacognitie verwijst naar strategieën die leerlingen inzetten om het leerproces te checken en deze doelgericht te reguleren.

Plannen	Strategieën die bepalen naar welk doel je volgens welke stappen toewerkt <ul style="list-style-type: none">Stellen van doelen en subdoelenOriënteren hoe te beginnen of verder te gaanBepalen van de tijd die nodig is voor het werken aan een doelBijhouden van een planning
Monitoren en evalueren	Strategieën waarmee leerlingen kunnen bijhouden hoe het leerproces verloopt, in hoeverre doelen zijn bereikt, of ze op schema liggen en/of ze hun leerproces moeten bijsturen <ul style="list-style-type: none">Bijhouden van leerdoelen en de voortgang van het leerproces bewakenJezelf vragen stellen om het eigen begrip te checken en het leerproces bij te sturenBesluiten iets opnieuw te lezen of te berekenen bij onbegrip of als er een fout is gemaakt
Reflecteren	Strategieën die leerlingen inzetten om over hun leerproces na te denken <ul style="list-style-type: none">Radeneren over het leerproces (was het doelmatig? Wat is er geleerd?)Reflecteren op de gebruikte strategieën voor zelfregulerend lerenNagaan welke ervaringen hebben bijgedragen aan het leerproces

Motivatiestrategie

Motivatie gaat over de bereidheid om strategieën voor zelfregulerend leren toe te passen. Motivationale strategieën helpen om de opvattingen en emotionele reacties op jezelf in relatie tot de leertaak positief te beïnvloeden.

Sturen van actie	Strategieën die leerlingen inzetten om het leerproces optimaal te laten verlopen <ul style="list-style-type: none">Vermijden of weghalen van factoren die voor afleiding zorgenDoen van concentratie- of ontspanningsoefeningenPrikkel van je interesseJezelf belonen bij het behalen van een leerdoelVermijden van negatieve gedachten over het lerenProductief omgaan met falen door het zoeken van nieuwe leer mogelijkheden of door het aanpassen van onhaalbaar gebieden doelenAnalyseren en sturen van emotionele reacties die volgen op prestaties
Jezelf motiveren	Strategieën die worden ingezet om de eigen motivatie voor het leren te vergroten <ul style="list-style-type: none">Verrijken van de self-efficacy: de overtuiging om uitdagingen tijdens het leren aan te kunnenRealiseren van een positieve leerhouding – je zet je in omdat je goed wilt presenteren of omdat je wilt lerenToeschrijven van succes en falen aan inzet. In plaats van aan een gebrek aan talent of aan externe factoren

Gedragstrategie

Gedrag is het gedrag dat leerlingen kan construeren door om hun handelingen te sturen.

Gebruik maken van feedback	Strategieën om informatie van anderen te krijgen over het eigen leren <ul style="list-style-type: none">Vragen om heldere, begrijpelijke en bruikbare feedbackPraten over het leerproces
Samenwerken	Strategieën ter bevordering van het eigen leerproces door samenwerking <ul style="list-style-type: none">Samenwerken met anderen
Leeromgeving inrichten	Strategieën die gaan over het reguleren van de leeromgeving <ul style="list-style-type: none">Organiseren van een werkplekKiezen van materialen
Hulp zoeken	Strategieën waarbij actief wordt gezocht naar ondersteuning door anderen om het eigen leerproces te verbeteren <ul style="list-style-type: none">Hulpvraag stellen aan leraar of aan medeleerlingen

Daarna vul je in overleg het script in

- Noem de strategie
- **W**at (benoem en concretiseer)
- **W**anneer (voor, tijdens, na)
- **W**aarom (voordelen benoemen)
- **H**oe (modelleren – doe voor)

De **WWWH** regel uitgewerkt -
maak je eigen script

Instructie voor de strategie : _____

Wat (benoem en concretiseer) : _____

Wanneer (voor, tijdens, na) : _____

Waarom (voordelen benoemen) : _____

Hoe (modelleren – doe voor) : _____

Voorbeeld

Instructie voor de strategie:	Organiseren van de leerstof van het vak Economie.
Wat (benoem en concretiseer):	We maken vandaag gebruik van de strategie 'organiseren'. Het gaat er bij deze strategie om dat je alle leerstof voor de toets overzichtelijk ordent.
Wanneer (voor, tijdens of na):	Wanneer ik een toets moet maken is het handig dat ik vooraf alle leerstof over één onderwerp bij elkaar zet en overzichtelijk maak.
Waarom (voordelen benoemen):	Als ik alle leerstof overzichtelijk bij elkaar plaats, dan krijg ik een overzichtelijk geheel van wat ik moet doen voor de toets. Het voordeel is dat als ik de leerstof in een logisch patroon zet, het gemakkelijker te onthouden is.
Hoe (modelleren, voordoen):	Ik kan dat doen door alle leerstof per onderwerp bij elkaar te zetten en onderwerpen die bij elkaar horen met elkaar te verbinden. Ik kan daarvoor een mindmap of conceptmap gebruiken.

Let's go!

1. Maak een groepje van vier of vijf.
2. Overleg met elkaar waar je leerlingen moeite mee hebben.
3. Kies één strategie.
4. Werk voor die strategie jullie script uit met de WWW&H-regel
5. Veel plezier!

De terugblik

- Wat vinden jouw studenten moeilijk?
- Welke directe instructie hebben jullie bedacht?

Dank voor uw aandacht

Meer weten?

p.h.m.sins@hr.nl

a.m.c.vroegrijk@hr.nl

Download de publicatie van Patrick Sins op

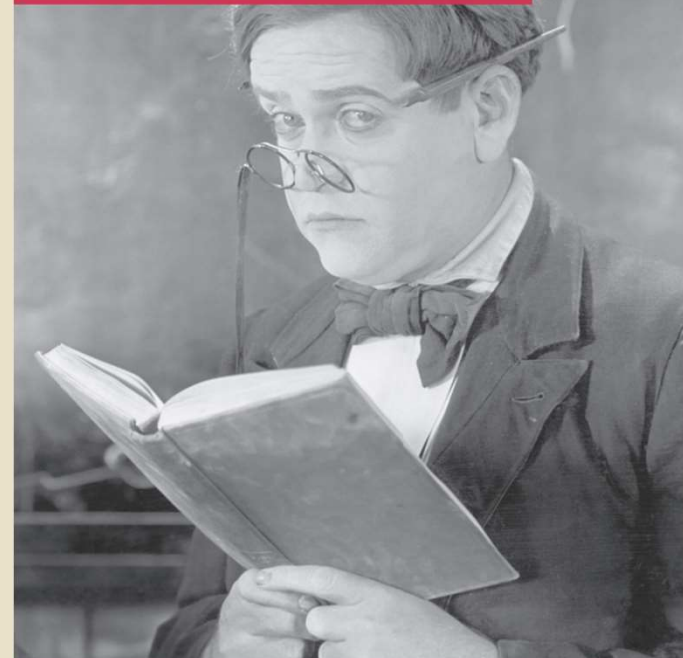
<https://www.hogeschoolrotterdam.nl/>

 'openbare les Patrick Sins'

Zelfregulerend leren
gaat niet vanzelf

maar hoe dan wel?

Patrick Sins

Kenniscentrum
Talentontwikkeling

praktijkgericht **onderzoek**